

KEER TOT AVONTUUR

Hij sprong in zijn kooi om uit te rusten voor de wacht; schopte wat met zijn schonkige beenen, wurmde tegen de kriebeling van de deken over zijn kleeren en snurkte toen.

★

Alleen in het donker, langzaam en berekenend slenterend, waakte Jos. Hij hield van deze uren zooals hij ze soms haatte. Alleen zijn was toch in den regel niet erg en zeker niet onaangenaam. Het volk op deze Engelsche schuit was niet veel, het was dat in het algemeen niet, maar het kon zoo goed minder, als beter zijn.

Slechts vergalden zijn gedachten soms de rust, die Jos voor zichzelf verlangde: rust en tevredenheid met het nu, wijs zijn, naar uiterste redelijkheid. Zijn gedachten, bepaald door eerzucht en jeugdherinneringen, geminachte complexen, kwelden soms schrijnend; zij stelden hem teleur, omdat die bitterheid, uiteindelijk hopeloozer dan al het andere, ongestraft in hem terugkeeren kon. Blasé zonder bitterheid, maar goed willend, wijs, voorstander van een bepaalde mate van gemak: ziedaar Jos, na een half jaar van vluchten; na een half jaar arrivé zijn. Het onderscheid tusschen beide bestond bij de gratie van zijn stemming; naar hij meer of minder stroef of ruim van denken was.

Deze jacht maakte hem zonder moeite, rustig, beheerscht, de gedachten als ongerimpeld vloeiende; een vlak mijmeren, terwijl hij den rook van zijn sigaret meer nakeek dan hooger zag: zich te verliezen in de wijldheid van hemel en verten, een jeugddroom, een ideaal. Het zee-ruischen, eeuwig en eentonig, dat hem verveelde! De natuur der gewoonte, doch tegen een natuur komt men in opstand. Als dit geluid er eens niet meer was — zou er een stilte vallen, zou hij schrikken? Buiten de reeling was het water donker; slechts naar de verte, wijd vooruit, lichtten even-witte flitsen. Het geluid was anders dan thuis; het zware gaan van de branding scheen hier uitgebalanceerd, rustig en breed de beweging rondom, maar met die allure ook heerschend in alles: een stage, onverzettelijke stuwung, met een lichten ondertoon in de ruimte, altijd door.

Tegen de grenzen van het gemak bleef dit denken; die omgeving alleen prikkelde tot activiteit, een waakzaamheid om niet verder te gaan. Als behoefte grooter geworden, urgenter met elken dag. Zonder deze — het was geen schande, voortdurend eerlijk te zijn, maar hard, naar men meer of minder zien wilde — restte slechts de onontkoombare leegte, die tusschen verleden en toekomst bestond. Een toekomst zonder fundamenten na den keer; voorloopig ook zonder ambities, omdat op die grondslagen al te veel was gebouwd geweest. Wat lachte Jos tegen, na de eerste ongerepte verrukkingen, op zee?

Een stuurmansleerling, onlangs aan boord gekomen en ook Hollander, had een woedend verzet in hem gewekt; het bekende soort blaag, dat met fraai costuum thuis door de straten placht te paradeeren, zonder redelijkheid. Praat maar eens met ze; bonken waren het, inzicht en verdieping bleken uitzondering. Ten slotte stond de koers daarvan niet hoog meer tegen simplicisme, maar Jos donderde, die haat bleek ingeroest. De knaap, een uitgesproken type van de slechtste soort, had hem gezocht. Hij werd inderdaad zoo arrogant als de indruk, dien hij verwekte; toonde zich zelfs gekrenkt toen die matroos hem zonder meer beleedigen wilde, met